

Republica Moldova

ACTE INTERNAȚIONALE

ACORD Nr. MOLTUR
din 22.05.1996

**între Republica Moldova și Republica Turcia
cu privire la asistența juridică în
materie civilă, comercială și penală**

Publicat : 15.05.1997 în Monitorul Oficial Nr. 000 Promulgat : 22.05.1996

Republica Moldova și Republica Turcia (denumite în continuare "cele două Părți Contractante") dorind să promoveze cooperarea lor în domeniul juridic, pe baza respectului reciproc al suveranității, egalității și beneficiului mutual, au hotărât să încheie prezentul Acord cu privire la asistența juridică în materie civilă, comercială și penală.

În acest scop, cele două Părți Contractante au convenit asupra celor ce urmează:

**CAPITOLUL I
PREVEDERI GENERALE**

Articolul 1

Protecția juridică

Cetățenii oricărei Părți Contractante se vor bucura pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, de aceeași protecție juridică pe care cealaltă Parte Contractantă o acordă propriilor cetățeni, fiind în drept să intenteze în justiție sau să înainteze cereri în fața autorităților juridice ale celeilalte Părți Contractante, în cauzele civile, comerciale și penale, în aceleași condiții, ca și cetățenii săi.

Articolul 2

Modul de acordare a asistenței juridice

Cele două Părți Contractante desemnează Ministerul Justiției ca autoritate centrală pentru acordarea asistenței juridice reciproce, în conformitate cu articolul 11.

Autoritățile Părților Contractante vor comunica prin canalele diplomatice, pentru aplicarea prezentului Acord.

Articolul 3

Limba

1. În corespondența dintre autoritățile centrale ale celor două Părți Contractante va fi folosită limba părții respective, anexînd traducerea în limba engleză, care trebuie să fie autorizată.

2. Scrisorile de solicitare a asistenței juridice și anexele lor vor fi întocmite în limba oficială a Părții Contractante solicitante, însoțite de o traducere

autenticată în limba oficială a Părții Contractante solicitate sau în limba engleză. Toate aceste documente sînt prezentate în două exemplare.

Articolul 4

Cheltuielile legate de asistența juridică

Cele două Părți Contractante își acordă reciproc asistența juridică fără plată în limitele acestui Acord, cu excepția onorariilor experților. Onorariile expertului vor fi stabilite în conformitate cu regulile și reglementările Părții Contractante solicitate.

Articolul 5

Refuzul asistenței juridice

Dacă o Parte Contractantă consideră că acordarea asistenței juridice îi prejudiciază suveranitatea de stat, securitatea sau ordinea publică, ea poate refuza asistența juridică solicitată de către altă Parte Contractantă. În orice caz, ea trebuie să informeze cealaltă Parte Contractantă asupra motivelor refuzului.

Articolul 6

Legile aplicabile la asistența juridică

Părțile Contractante vor aplica, în acordarea reciprocă a asistenței juridice, legile lor naționale respective. O Parte Contractantă poate aplica regulile de procedură ale celeilalte Părți Contractante, la cererea celei din urmă în cazul în care nu sînt violate principiile sale legale fundamentale.

Articolul 7

Schimbul de informații referitoare la legislația și reglementări

Părțile contractante se vor informa reciproc, la cerere, asupra legilor și reglementărilor care sînt sau au fost în vigoare în statele lor respective, precum și asupra aplicării lor în practica judiciară.

Articolul 8

Dispensarea de legalizare

Documentele întocmite sau certificate de către autoritățile juridice ale unei Părți Contractante pentru folosirea în fața autorităților juridice ale celeilalte Părți Contractante, nu vor fi supuse legalizării, cu condiția că ele sînt semnate și oficial ștampilate.

Articolul 9

Forța probatorie a actelor

Actele emise de către organele oficiale ale unei dintre cele două Părți Contractante au aceeași forță probatorie pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

Articolul 10

Soluționarea neînțelegerilor

Orice neînțelegeri ce apar în urma aplicării sau interpretării prezentului Acord vor fi tratate prin canale diplomatice.

Articolul 11

Operarea cu documente și colectarea probelor de către reprezentanțele diplomatice și consulare

Fiecare dintre Părțile Contractante poate transmite documente și colecta probe de la cetățenii săi aflați pe teritoriul celeilalte Părți Contractante prin intermediul reprezentanțelor sale diplomatice și consulare de acolo, cu condiția ca legile celeilalte Părți Contractante să nu fie violate și să nu fie aplicată nici o măsură de constrîngere.

CAPITOLUL II

ASISTENȚA JURIDICĂ ÎN MATERIE CIVILĂ ȘI COMERCIALĂ

Secțiunea I

Articolul 12

Scopul asistenței juridice

Cele două Părți Contractante, în conformitate cu prezentul Acord, vor acorda una alteia

următoarea asistență juridică:

1. Transmiterea și operarea cu documentele juridice către și referitor la persoanele interesate pe teritoriul celeilalte Părți Contractante;
2. Colectarea probelor prin intermediul scrisorilor de solicitare;
3. Recunoașterea și executarea deciziilor judecătorești și organelor arbitrale;
4. Altă asistență stipulată în prezentul Acord.

Articolul 13

Cererea de asistență juridică

1. Cererea de asistență juridică va fi făcută în forma unei scrisori de solicitare. Aceste scrisori trebuie să conțină:
 - a) denumirea autorităților solicitante și solicitate;
 - b) natura acțiunii judiciare și un scurt rezumat al evenimentelor, întrebările care necesită a fi adresate persoanelor examinate;
 - c) numele, sexul, vârsta, cetățenia, ocupația, domiciliul sau reședința și statutul în proces al părților sau al reprezentanților lor sau sediul persoanelor juridice;
 - d) acțiunea juridică care trebuie întreprinsă;
 - e) numele și adresele persoanelor care urmează a fi examinate;
 - f) documentele sau altă proprietate care urmează a fi examinate;
 - g) alte documente necesare pentru executarea cererii de asistență.
2. Cererea de asistență juridică, menționată mai sus și documentele anexate trebuie să fie semnate și ștampilate de către organul solicitant.

Articolul 14

Scutirea de la plata de asigurare pentru cheltuielile procedurale

Bonurile de asigurare și/ori depunerile pentru cheltuielile procedurale nu pot fi solicitate de la un cetățean al unei Părți Contractante, care apare în fața autorităților judiciare ale celeilalte Părți Contractante, din motivul ca el este un cetățean străin ori că nu are domiciliu, reședință pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

Aceiași regulă trebuie să fie aplicată pentru orice altă plată solicitată la înaintarea cererii către autoritățile judiciare.

Articolul 15

Plata anticipată pentru cheltuielile procedurale

Cetățenii Părții Contractante vor plăti anticipat cheltuielile procedurale pe teritoriul celeilalte Părți Contractante în aceleași condiții și în limitele aceluiași scop ca și cetățenii acestea.

Articolul 16

Persoanele juridice

Prevederile articolelor 1, 14, 15 se vor aplica de asemenea și persoanelor juridice, fondate în conformitate cu legile și reglementările uneia dintre Părțile Contractante.

Articolul 17

Ajutorul legal și scutirea de la cheltuielile procedurale

Cetățenii unei Părți Contractante pot cere, pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, scutirea de la cheltuielile procedurale sau solicita ajutor legal acordat cetățenilor acesteia. În cazul cererii de scutire de la cheltuielile procedurale sau solicitării ajutorului legal, autoritățile competente unde solicitantul are domiciliu sau reședință, vor elibera un certificat; dacă solicitantul nu are domiciliu sau reședință pe teritoriul oricărei dintre cele două Părți Contractante, reprezentanța diplomatică sau consulară poate elibera un certificat.

Secțiunea II

Operarea cu documente și colectarea dovezilor

Articolul 18

Domeniul

Cele două Părți Contractante, la cerere, vor prezenta documente și colecta probe una alteia:

1. Prezentarea documentului înseamnă prezentarea documentelor judiciare și extrajudiciare.

2. Colectarea probelor include interogarea părților, martorilor și experților, obținerea probelor cu privire la cauzele civile și comerciale, transmiterea evaluării expertului și examinării judiciare.

Articolul 19

Executarea cererilor

1. Dacă autoritatea solicită se consideră incompetentă să execute cererile ea le va transmite autorităților competente care sînt în drept să execute cererile și va notifica despre aceasta Partea Contractantă solicitantă.

2. Dacă autoritățile competente ale Părții Contractante solicitate nu pot executa cererile în conformitate cu adresele indicate în scrisoarea de solicitare ele vor lua măsurile corespunzătoare pentru a stabili adresa și executa cererile. Ele pot cere, dacă este necesar, de la Partea Contractantă solicitantă informații suplimentare.

3. Dacă Partea Contractantă solicitată nu poate executa cererile din motivul că adresele nu pot fi stabilite sau din alte motive, ea va notifica Partea Contractantă solicitantă despre motivele neexecutării și reîntoarce toate documentele în cauză celeilalte.

Articolul 20

Notificarea executării

1. Autoritățile competente solicitate ale Părții Contractante vor notifica în scris, prin canalele stipulate în articolul 2. Partea Contractantă solicitantă despre rezultatele executării cererii. O astfel de notificare va fi însoțită de o recipisă sau de materiale probatorii căpătate.

2. Recepisa trebuie să conțină semnătura destinatarului și data primirii, ștampila și semnătura organului executor și sesizarea judiciară, metoda și locul transmiterii, și motivele refuzului de acceptare, dacă destinatarul refuză să primească documentele.

Secțiunea III

Recunoașterea și executarea hotărîrilor

Articolul 21

Domeniile de aplicare

1. Conform condițiilor menționate în prezentul Acord, o Parte Contractantă va recunoaște și executa pe teritoriul său:

- a) hotărîrile instanțelor judecătorești în materie civilă și comercială;
- b) hotărîrile instanțelor judecătorești în materie penală ce se referă la pagube;
- c) hotărîrile organului arbitral.

2. "Hotărîrile", după cum se prevede în prezentul Acord, de asemenea, includ rapoartele de conciliere emise de instanțele judecătorești.

Articolul 22

Scrisorile de solicitare privind recunoașterea și executarea

1. Scrisorile de cerere pentru recunoașterea și executarea hotărîrilor va fi trimisă de către instanța judecătorească a unei Părți Contractante instanței judecătorești a celeilalte Părți Contractante prin canalele stipulate în articolul 2.

2. Scrisoarea de cerere trebuie să fie însoțită de:

a) o copie a hotărîrii ce corespunde originalului. Copia va fi însoțită de un certificat eliberat de autoritățile competente, dacă efectivitatea și forța ei executorie nu sînt înțelese din însăși decizia;

b) un certificat arătînd că litigantul în defavoarea căruia a fost adoptată hotărîrea și care nu s-a prezentat în instanța judecătorească, a fost înștiințat legal iar în cazul incapacității legale de exercițiu el a fost reprezentat corespunzător;

c) o copie a acordului de arbitraj cu privire la transmiterea spre jurisdicția arbitrală, în cazul cererii de recunoaștere și executare a hotărîrii arbitrale.

Articolul 23

Refuzul recunoașterii și executării

Deciziile sau hotărârile enumerate în articolul 21 nu vor fi recunoscute sau executate de către instanțele judecătorești solicitate în următoarele cazuri:

1) Când deciziile sau hotărârile încă nu au intrat în vigoare și nu au puterea de acțiune, în conformitate cu legislația în vigoare a părții contractante solicitante;

2) Când autoritatea judecătorești a Părții Contractante solicitante este considerată ca neavând jurisdicție asupra cauzei, conform legislației Părții Contractante solicitate.

3) Când în conformitate cu legile Părții Contractante care a adoptat hotărârile, litigantul în defavoarea căruia este adoptată decizia, care nu a participat la proceduri nu a fost corespunzător informat sau a fost lipsit de dreptul de a se apăra și a fi în mod corespunzător reprezentat în cazul incapacității sale legate de exercițiu;

4) Când privitor la litigiu între aceiași cauză, instanțele judecătorești sau organele arbitrale ale Părților Contractante solicitate au adoptat deja o hotărâre definitivă sau examinează cauza sau au recunoscut hotărârea definitivă adoptată de un stat terț, referitoare la litigiu.

Articolul 24

Procedurile recunoașterii și executării

1. Recunoașterea și executarea hotărârii va fi efectuată de către instanțele judecătorești ale Părții Contractante solicitate în conformitate cu procedurile legislației sale naționale.

2. Instanța judecătorească solicitată va urmări de sinestătător dacă condițiile prevăzute în prezentul Acord sînt îndeplinite.

Articolul 25

Efectul recunoașterii și executării hotărârilor

Hotărârile adoptate de către instanțele judecătorești ale unei Părți Contractante, odată recunoscute sau executate de către instanțele judecătorești ale celeilalte Părți Contractante vor avea același efect ca și hotărârile adoptate de către instanțele judecătorești ale celei din urmă.

Articolul 26

Recunoașterea și executare hotărârilor adoptate de organele arbitrale

Hotărârile organelor arbitrale vor fi recunoscute și executate dacă, adițional la celelalte prevederi menționate în Secțiunea 3 a prezentului capitol, sînt respectate următoarele condiții:

1. În conformitate cu legislația Părții Contractante solicitate, hotărârea organelor arbitrale se încadrează în limitele hotărârilor arbitrale adoptate referitor la litigiile contractuale sau necontractuale comerciale.

2. Dacă hotărârile au fost adoptate în baza unui acord arbitral în formă scrisă între părți privind transmiterea litigiului spre examinare unui organ arbitral prevăzut pentru fiecare caz în parte sau pentru procedurile apărute în urma unor relații juridice specifice, și dacă hotărârea arbitrală a fost adoptată de către organul arbitral menționat mai sus în limitele competenței acestuia stabilite prin acord;

3. În conformitate cu legislația Părții Contractante solicitate, acordul privind transmiterea spre examinare unui organ arbitral este valabil.

Articolul 27

Exportul obiectelor de valoare și transferul fondurilor

Prevederile prezentului Acord, privind executarea hotărârilor nu vor încălca legislația Părților Contractante referitor la exportul obiectelor de valoare și transferul fondurilor.

CAPITOLUL III

ASISTENȚA RECIPROCĂ ÎN MATERIE PENALĂ

Articolul 28

Domeniul

1. Părțile Contractante au convenit să-și acorde reciproc, în conformitate cu prevederile prezentului capitol, cele mai largi măsuri de asistență mutuală în procesul atragerii la răspundere penală pentru faptele care la momentul solicitării de asistență se aflau în

competența autorităților juridice ale Părții Contractante solicitante.

2. Asistența reciprocă în materie penală va include executarea procedurii penale, interogarea învinutului, ascultarea martorului și audierea expertului, date despre cercetări, confiscări, transmiterea documentelor, obiectelor și banilor ilegali, serviciile de documentare, hotărâri și altele.

Articolul 29

Refuzuri acordării asistenței juridice penale

Cu excepția motivelor prevăzute în articolul 5 al prezentului Acord, acordarea asistenței juridice poate fi refuzată dacă:

1. cererea se referă la o infracțiune care este considerată de către Partea Contractantă solicitată drept infracțiune politică sau militară;

2. faptul menționat în cerere nu constituie o infracțiune în conformitate cu legislația Părții Contractante solicitate.

Articolul 30

Scrisorile de solicitare a asistenței juridice

1. Cererile de asistență juridică vor conține:

a) denumirea autorității care a întocmit cererea;

b) obiectul și motivul cererii;

c) identitatea, naționalitatea, adresa persoanei în cauză și alte informații relevante;

d) în cazul cererii de solicitare a documentelor judiciare: numele și adresa destinatarului sau o altă informație necesară pentru stabilirea identității lui și a adresei, inclusiv o informație, privind natura subiectului documentului prezentat.

2. Scrisorile rogatorii vor include adițional o scurtă descriere a infracțiunii și faptelor confirmate.

Articolul 31

Executarea cererii de acordare a asistenței juridice și notificarea despre rezultatele acesteia

Prevederile articolelor 19, 20 ale prezentului Acord se vor aplica, de asemenea și în cauzele penale.

Articolul 32

Scrisorile rogatorii

1. Partea Contractantă solicitată va executa, în conformitate cu legislația sa națională, orice scrisoare rogatorie referitoare la materia penală prevăzută de articolul 28 și o transmite cu privire la chestiunile menționate în art.28 autorităților judecătorești ale Părții Contractante solicitante.

2. Partea Contractantă solicitată poate transmite copiile certificate sau fotocopiile înscrisurilor sau documentelor solicitate, cu excepția cazului când Partea Contractantă solicitantă cere transmiterea originalelor, în acest caz Partea Contractantă solicitată va satisface această cerință cât mai curând posibil.

3. Informația transmisă Părții Contractante solicitante va fi folosită doar în scopul solicitat de către autoritățile judecătorești.

Articolul 33

Restituirea probelor

1. Partea Contractantă solicitată poate să rețină transmiterea oricăror obiecte, dosare sau documente solicitate, dacă ele sînt necesare pentru dosarele penale neexaminat.

2. Orice obiect, precum și originalele dosarelor sau documentelor transmise pentru executarea scrisorilor rogatorii urmează a fi restituite de către Partea Contractantă solicitantă Părții Contractante solicitate în cel mai scurt timp posibil, cu excepția cazului când ultima renunță la restituirea lor.

Articolul 34

Prezența martorului și expertului

1. În cazul în care Partea Contractantă solicitantă atribuie o importanță deosebită

prezentării personale a martorului sau expertului în fața autorităților judecătorești, se va face mențiunea corespunzătoare în cererea pentru solicitarea citării și Partea Contractantă solicitată va invita martorul sau expertul în vederea prezentării.

2. Cererile pentru înmînarea citațiilor vor fi transmise Părții Contractante solicitate cu cel puțin două luni înainte de data fixată pentru prezentarea persoanelor în cauză în fața autorităților judecătorești.

3. Partea Contractantă solicitată va informa Partea Contractantă solicitantă despre răspunsul martorului sau expertului. În cazul prevăzut în paragraful 1 al prezentului articol, cererea sau citația vor indica indemnizările aproximative plătite și rambursarea cheltuielilor de căsătorie și trai.

Articolul 35

Cheltuielile martorului și expertului

Indemnizațiile, incluzînd cheltuielile pentru călătorie și trai sînt plătite martorului sau expertului de către Partea Contractantă solicitantă și vor fi la ratele cel puțin egale celor prevăzute de mărimile și regulile în vigoare în țara unde se preconizează să aibă loc examinarea cauzei.

Articolul 36

Protecția martorului și expertului

1. Martorul sau expertul indiferent de cetățenia lui, fiind chemat conform citației, în fața autorităților judecătorești ale Părții Contractante, nu va fi supus investigației, privațiunii de libertate sub nici o formă de către Partea Contractantă solicitantă pentru infracțiunile lui comise înainte de intrare pe teritoriul acesteia sau pentru dispozițiile sale, sau evaluarea expertului.

2. Imunitatea prevăzută în paragraful 1 al prezentului articol va înceta dacă el n-a părăsit teritoriul Părții Contractante solicitante după 15 zile de la data de la care a fost înștiințat de către autoritățile judecătorești, că prezența lui nu mai este solicitată. Dar, această perioadă de timp nu va include timpul în decursul căruia martorul este capabil să părăsească teritoriul Părții Contractante solicitante din motive ce nu depind de voința lui.

3. Persoana citată să vină să depună mărturii sau să efectueze expertiza nu va fi supusă nici unei măsuri de constrîngere.

Articolul 37

Disponibilitatea persoanelor deținute pentru prezentarea probelor

Dacă autoritățile judecătorești ale unei Părți Contractante consideră necesar de a interoga persoana deținută pe teritoriul celeilalte Părți Contractante ca martor, autoritățile centrale prevăzute în articolul 2 al prezentului Acord, pot ajunge la o înțelegere cu privire la transferul persoanei deținute către teritoriul Părții Contractante solicitante cu condiția că ea va rămîne în detenție și va fi înapoiată, cît mai curînd posibil după interogare.

Articolul 38

Transferul banilor și obiectelor ilegale

1. Orice Parte Contractantă, la solicitarea celeilalte Părți Contractante va transfera către ultima banii și obiectele ilegale, care au fost obținute de infractor pe teritoriul acesteia, în timpul comiterii infracțiunii și care au fost descoperite pe teritoriul ei. Un astfel de transfer nu va viola drepturile legitime ale Părții Contractante solicitate ori ale unei părți în legătură cu banii și obiectele menționate mai sus.

2. Dacă banii și obiectele ilegale menționate mai sus sînt necesare pentru soluționarea altor cauze penale pe teritoriul Părții Contractante solicitate, Partea Contractantă solicitată poate reține acest transfer.

Articolul 39

Transferul procedurilor

1. Părțile Contractante, la cerere, își asumă să pornească, în conformitate cu legislația lor, urmărirea penală împotriva cetățenilor proprii, care au comis o infracțiune pe teritoriul Părții

Contractante solicitante.

2. Cererea transferului procedurilor va fi însoțită de documentele disponibile referitoare la descoperirea faptelor și probelor relevante.

3. Partea Contractantă solicitată va notifica Partea Contractantă solicitantă despre rezultatele procedurii penale și va expedia la solicitare o copie a hotărârii definitive.

Articolul 40

Notificarea asupra cazierelor judiciare și sentințelor

1. Partea contractantă solicitată va notifica extrase din oricare informații privind cazierele judiciare solicitate de către autoritățile judiciare ale Părții Contractante solicitante necesare în procedurile penale, în aceeași măsură în care ele pot fi accesibile autorităților judiciare proprii în asemenea cazuri.

2. În orice caz decât cel prevăzut în paragraful 1 al prezentului articol, cererea trebuie să fie întocmită în conformitate cu regulile sau practica Părții Contractante solicitate.

3. Fiecare Partea Contractantă va informa cealaltă Parte Contractantă despre toate condamnările cetățenilor ultimei, dacă acestea au avut loc.

CAPITOLUL IV DISPOZIȚII FINALE

Articolul 41

Ratificarea și intrarea în vigoare

Prezentul acord va fi supus ratificării. Instrumentele de ratificare vor fi schimbate la Ancara. Prezentul Acord va intra în vigoare după 30 de zile de la data schimbului instrumentelor de ratificare.

Articolul 42

Modificarea

Prezentul Acord poate fi modificat la cererea oricărei dintre Părțile Contractante în modul prevăzut pentru încheierea lui.

Articolul 43

Denunțarea

Prezentul Acord va rămîne în vigoare pînă la expirarea a 6 luni de la data, cînd o Parte Contractantă va notifica în scris despre denunțarea lui prin intermediul canalelor diplomatice. În caz contrar prezentul Acord va rămîne valabil.

Încheiat la Ancara, la 22 mai 1996, în două exemplare, fiecare în limbile moldovenească, turcă și engleză, toate textele fiind egal autentice. În caz de divergențe textul în limba engleză va prevala.

Întru confirmarea căruia, Plenipotențiarilor Părților Contractante au semnat acest Acord
Pentru Republica Moldova Pentru Republica Turcia